secundæ utriusq; lateris costæ cartilago articulatur. Ad secundi ossis cum tertio commissuram tertiæ utriusque lateris costæ cartilago ipsius serie suorum ossium commissuris coarctatur. Verùm primi ossis lateribus primæ costæ cartilago adarticulatur, aut potius adnascitur. Hæc enim commissura ad coalitum potius, quàm ad articulationem spectat. Septimum autem os, quod reliquis gracilius, magisq; teres est, in cartilaginem exacuitur, ipso osse latiorem, ensisq; mucroni quàm similimã. ac huiusmodi sanè pectoris ossis in canibus & simijs est ratio. quam Galenum spectasse annues, quum ipsius de pectoris osse historiam, his quæ modo prælibauimus, conferas. [k] Verùm si humanum pectoris os (quod ut generatim dicam amplum, licet si cum aliorum animaliũ ossibus cõferatur longè breuissimum est) intuitus fueris, multò aliter id habere animaduertes. Nunquam enim quod certò affirmare possim, in humano pectoris osse mihi septena occurrerunt ossa, neq; etiam hæc in homine eodem semper numero cernuntur. In adultis tria ferè conspiciuntur, prorsus inter se uaria. ac [l] primum quidem insigniter amplum est, & nonnihil etiam crassum: ita tamen, ut ipsius crassities ab amplitudine plurimùm uincatur. Os id [m] interna seu posteriori sede, qua thoracis respicit amplitudinẽ, modicè cauum est: in anteriori autem gibbum, & in medio secundùm ipsius longitudinem longè crassius, quàm in lateribus. uidetur enim in anterioris sedis [n] lateribus depressum, atque ut aptè primæ costæ cartilaginis crassitiei [o] responderet, extenuatum. In medio autem, roboris gratia [p] triangulí modo protuberans. [q] Superior etiam ossis pars multo crassior ampliorq; est [r] inferiore, & utrinque uno [s] sinu longo ac uersus posteriora inciso, & cartilagine incrustato donatur, cui clauiculæ [t] caput inarticulatur. In horum sinuum medio propter extuberantia illorum interiora latera, primum hoc os in superiori hac sede [u] lunatum cernitur, & ueluti foueam ostendit, quam σφαγλὶν & iugulum propriè uocamus, uulgò autem furculam superiorem. [x] Inferior ossis pars utcunq; aspera est, & secundo, quod iam describam, ossi cartilagine i ligamenti interuentu adeò laxè committitur, ut nunquam horum ossium lateat connexus, imò & ipsius quoque motus in magnis respirationibus interdum animaduertitur. [y] Secundum os multo amplius est, quàm crassum, [z] superiori sede qua primo connectitur ossi, strictius est [a] quàm prope inferiorem. At nullibi interim æquè amplum cernitur, atque primi ossis elatior sedes. Quà secundum hoc os primo committitur, in utroque connexus latere [b] sinus instar obtusi anguli insculpitur, ambobus ossibus communis, & cartilagine incrustatus, cui secundæ costæ [c] cartilago instar obtusioris trianguli uerticis protuberãs inarticulatur. Præter hunc sinum, præsens os utrinque [d] alios multos exigit pari modo, instar obtusioris anguli insinuatos: uerùm hi paribus interuallis ab inuicem nequaquam distant. Primus enim in altero latere huic ossi proprius sinus, qui tertiæ costæ cartilagini paratur, à sinu secundæ costæ gratia inciso longius distat, quàm secundus huius ossis peculiaris sinus, quartæ costæ gratia cælatus. Rursus, plus interualli consistit inter secundum sinum & tertium, quàm inter tertium & quartum, adeò ut sinus sextæ & septimæ costarum nomine in hoc osse sculpti, se inuicem contingant, uixq; mutuò remoueantur, & non tam altè, atque superiores, excauentur. Suscipit enim hoc secundum os priuatim tertiæ, quartæ, quintæ, sextæ & septimæ costarum cartilagines, secundæ costæ cartilaginis [e] modo protuberantes. Secundum hoc os in pueris ex [f] plurimis efformatũ uidetur ossibus inuicem symphysi seu unione cartilaginis interuentu contextis. Verùm is cõtextus neutiquam canis aut simiæ ossiũ compagi uenit conferendus, quũ longè magis lateat, inferioraq; ossa multò breuiora superioribus cernantur. Et in cemeteriis secundũ os integrum, & à primo disiunctum ferè semper effoditur, quemadmodum uertebræ mutuò diremptæ eximuntur. etsi fortuitò in secundo osse aliquam compaginis speciem, ac si ex pluribus id constaret, obseruabis, ea potissimum apparebit, [g] ubi tertiæ costæ cartilago ossi articulatur, & deinceps [h] ubi quartarum costarum cartilagines pectoris ossi iniunguntur. [i] Tertium uerò os exiguum est, & inferioris secundi ossis sedi interna parte eadem ratione committitur, qua primum secundo iungi relatum est, illicq; secundo ossi nectitur, qua septimarum costarum cartilagines infimæ secundi ossis sedi articulãtur. Hoc os modicè amplum est, ac tenue, humiliorìq; sede in mucronatam cartilaginem degenerat. Verum id non infrequenter deesse reperies, & [k] mucronatam cartilaginem inde enasci conspicies, ubi septimarum costarum cartilagines mutuò coëunt, secundoq; pectoris ossis ossi articulantur. Iam si tria pectoris ossa simul iunxeris, manubrij alicuius gladij imaginem conspicies. primi nanque ossis superior pars, quæ lata admodum est, illi manubrij parti respondebit, quæ sub paruo digito in apprehensione consistit. Secundũ autem os, illi parti congruet, quam manus tota intus complectitur, in qua sinus costarum cartilaginibus parati instar souearum erunt, quibus digiti firmari possent. atque huiusmodi soueæ eum præstarent usum, quem in gladijs ex manubrij asperitate quærimus: quoties intortis nodosisq; funiculis, aut scabra piscis cute, ma-

Humani pectoris ossis descriptio.

Pectoris ossis ad ensem comparatio.

manubrium obduci curamus. Tertium os unà cum cartilagine, reliquæ gladij parti posset assimilari. adeò, ut nonnulli uniuersam hanc ossium struem ξιφοειδῆ ab ensis imagine uocarint. alij, qui canes potius ac simias quàm homines spectarunt, mucronatam cartilaginem duntaxat illo nomine dignantur: quod hæc scilicet gladij mucronis formæ accedat, ipsumq; canum pectoris os ensis imagini non ita aptè ac humanum os conferri queat. Hæc imaginum collatio attestatur, ueteribus illis hominum cadauera, Galeno autem simiarum dissectioni fuisse adhibita. cui sententiæ Celsi quoque oratio, qua ille os pectoris utrinque lunatum esse scripsit, suffragatur. id enim de simijs & canibus falsò protulisset, quum tale quid in illis nihil appareat. quippe in homine primum pectoris os superiùs, & secundum inferiùs, multò latiora sunt, quàm ubi hæc inuicem committuntur. Pectoris ossis substantia admodum fungosa mollisq; est, & anteriori sede magis continua squama quàm posteriori obducitur. Posterior enim sedis squama multis inæqualibusq; donatur foraminibus, quæ haud peruia sunt, sed [l] uasis solùm uiam præbent, quibus id os enutritur. Atque hæc foramina in primo osse tanto magis sunt conspicua, quanto huius ossis crassities secundi ossis crassitiem superat. Quòd itaque pectoris os, illis costis quæ orbiculatim thoracis amplitudinem efformant, stabiliendis procreatum sit, neminem latêre arbitror: quemadmodum neque, quod propugnaculi etiam uicem secundariò gerit, eosq; usus homini præstet, quos generatim thoracis ossa præbere in huius Capitis initio retulimus. Cartilago, in quam pectoris os exactitur, subditorum quoq; est propugnaculum, & malum granatum uulgò appellatur, quòd (ut arbitror) uniùs balaustij apicis imagini illa accedat. A qua etiam forma, uulgus ipsam epiglottasem appellat cartilaginem, ab imagine uidelicet laryngis [m] operculi, pectoris ossis cartilagini specie non admodum absimili. Verùm huiusmodi nominum copiam ad præsentis libri calcem unà cum cæterorum ossium nominibus subijciemus. Modò autem nihil addendum supereſt, nisi fortè costarum ductus in costarum ossibus longè quàm in cartilaginibus diuersus. Costarum enim ossa [n] quum primùm à uertebris abscedunt, in posteriora deorsum obliquantur, &[o] hinc ad thoracis latera deorsum semper obliquè uersus anteriora declinant, [p] quousque in cartilaginem desinunt obliquè ac circulatim sursum in anteriora porrectam. adeò ut costæ ubi cartilaginem primùm eduncunt, arcuatim, & in angulum quodammodo sursum flectantur. [q] Iste costarum ductus non in illis solum quæ pectoris ossi committuntur, euidens est: uerum & in reliquis omnibus, si fortè duodecimam exceperis, cuius cartilago admodum obscurè sursum spectat. quanquã interim hic inflexus potissimum in medijs, quinta nimirum, sexta, septima, octaua & nona uisitur, in superioribus uerò ac inferioribus magis latet.

Pectoris os utrinq; lunatum.

Pectoris ossis substantia.

Pectoris ossis usus.

Mucronatæ cartilaginis usus.

Costarum ductus.

DE CARTILAGINEA QVAE CORDIS BASI ASCRIBITVR SUBSTANTIA, SEV CORDIS OSSE. Caput XX.

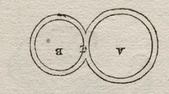

HAEC figura magnæ arteriæ & arterialis uenæ radices perfunctorie exprimit, ab omnib. connatis corporibus partibusue diuisas, & duobus circulis similimas. AC A quidem arteriæ magnæ radicem notat, B uerò arterialis uenæ radicem. C autẽ connexum indicat, quo uasa inuicem in ipso exortu connascuntur. Iste connexus, qui potissimum cartilagineus est, non ex hac rudi figura petendus est, uerum cum ex alijs sexti libri figuris, tum maximè ex octaua & decima, quas non obfuerit obiter cum suorum characterum indicibus modò perlustrare. Parum autem opportunè facerem, si easdem tabulas uarijs in locis frequenter proponerem.

NE FORSITAN præsenti libro, os aliquod præter missum uideamur, hoc loco etiam osseæ cordis substantiæ mentionem faciendam duximus. Galenus nanque ab elephãtis corde, à quopiam suorum familiarium os eximiæ magnitudinis exectum prodidit: & grandium quidem animaliũ cordibus os, minorum uerò cartilaginem ascribit. Ego autem hactenus, uti in nullo corde, ita neque in humano exquisitum os repperi, caq; sede, qua Galenus cordis os cõstituit, substantiã obseruo cartilagineam, quæ mea quidem sententia nihil est aliud, quàm [a] magnæ arteriæ & [b] uenæ arterialis radices à corde principium ducentes. Quippe radices hæ, in quibus membranarum bases consistunt, quæ materierum

Li. de Admin. sect. 8.

Humanũ cor uero osse destitui.

Cartilagineæ cordis substantia.